Y Pwyllgor Archwilio

AC(2)-02-06 (p6)

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Ymateb Llywodraeth Cynulliad Cymru i adroddiad Pwyllgor Archwilio'r Cynulliad Cenedlaethol ynghylch "Cyllid GIG Cymru 2005" Adroddiad y Pwyllgor (2) 07-05

Hoffai Llywodraeth Cynulliad Cymru ddiolch i'r Pwyllgor am yr adroddiad. Rydym yn croesawu'r hyn y mae wedi'i ganfod ac yn cynnig yr ymateb a ganlyn i'r pum argymhelliad sydd ynddo.

Argymhellion

Nid yw’r oedi yn y broses o gytuno ar y Cynlluniau Newid Strategol ac Effeithlonrwydd yn foddhaol ac ni ddylai ddigwydd eto. Dylai Comisiwn Iechyd Cymru (Gwasanaethau Arbenigol) roi blaenoriaeth i gytuno ar Gynllun Newid Strategol ac Effeithlonrwydd a’i gymeradwyo er mwyn sicrhau cydbwysedd ariannol eto. Rydym yn argymell bod pob ymdrech bosibl yn cael ei gwneud i gytuno ar ac i gymeradwyo Cynllun Newid Strategol ac Effeithlonrwydd cadarn ar gyfer y sefydliad hwn cyn gynted ag y bo modd a’i fod yn cael ei fonitro’n agos yn ystod oes y Cynllun. Rydym hefyd yn argymell bod Llywodraeth Cynulliad Cymru yn rhoi pob cymorth posibl i Gomisiwn Iechyd Cymru i’w alluogi i fynd i’r afael â’r rhesymau dros ei ddiffygion ariannol a’u hatal rhag digwydd eto.

Derbyn.

Cytunwyd ar Raglen Newid Strategol ac Effeithlonrwydd ym mis Gorffennaf 2005, ond nid oedd yn ddigon cadarn. Mae'r Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn cyfarfod yn rheolaidd â Chomisiwn Iechyd Cymru er mwyn datblygu Rhaglen Newid Strategol ac Effeithlonrwydd arall a fydd yn ddigon cadarn i gael ei gymeradwyo. Cafodd fersiwn diweddaraf y cynllun ei gyflwyno ym mis Tachwedd. Mae lefel o risg ariannol yn y fersiwn hwn na ellir ei reoli ar hyn o bryd yng nghyllideb gyffredinol y prif grp gwariant ar gyfer iechyd a gwasanaethau cymdeithasol. Mae'r Adran wedi gofyn i Gomisiwn Iechyd Cymru fynd ati yn ystod mis Ionawr i adolygu'r cynllun yng nghyd-destun ei ddyraniad refeniw ar gyfer 2006-07, a gafodd ei gyhoeddi ar 16 Rhagfyr. Bwriedir cynnal cyfarfod arall ddiwedd mis Ionawr 2006, a gobeithir y bydd modd cymeradwyo'r cynllun bryd hynny.

Mae'r Adran wedi cydnabod bod angen cynnig cymorth i Gomisiwn Iechyd Cymru er mwyn ei helpu i ddatrys ei broblemau ariannol sylfaenol. Bydd tîm o'r Uned Cyflawni a Chefnogi yn gweithio gyda Chomisiwn Iechyd Cymru i'w helpu i nodi'r camau y mae angen eu cymryd o dan y Cynllun Newid Strategol ac Effeithlonrwydd er mwyn adfer y sefyllfa.

2. Mae amrywiad sylweddol yn y cyllid ychwanegol a ddarperir o dan y Cynlluniau Newid Strategol ac Effeithlonrwydd i gyrff yn rhanbarth y Canolbarth a’r Gorllewin a rhanbarth y De-ddwyrain. Mae nifer o hen broblemau wedi cyfrannu at yr amrywiadau hyn ac, o ganlyniad, cawsant effaith ar gydbwysedd ariannol sefydliadau y GIG, yn enwedig y rhieni a nodir yng nghyswllt Ymddiriedolaeth GIG Sir Gaerfyrddin. Rydym yn argymell bod camau mwy radical ac arloesol yn cael eu hystyried a’u hybu yng nghyd-destun cynlluniau gweithredu Wanless er mwyn i gyrff y GIG ddarparu gwasanaethau o safon dderbyniol i gleifion o fewn cyfyngiadau’r cyllid a ddyrennir.

Derbyn.

Mae nifer sylweddol o ddatblygiadau arfaethedig o dan y strategaeth Cynllun Oes a fydd yn fodd i gyflwyno camau mwy radical ac arloesol er mwyn mynd i'r afael â rhai o'r problemau sy'n bod ers tro mewn rhai mannau o Gymru. Dyma'r datblygiadau mwyaf arwyddocaol o safbwynt rhanbarth y Canolbarth a'r Gorllewin (gan gynnwys Ymddiriedolaeth Sir Gaerfyrddin) a Rhanbarth y De-ddwyrain:

- · Cyhoeddodd Ymddiriedolaethau GIG a Byrddau Iechyd Lleol y Canolbarth a'r Gorllewin "The case for change" ar 20 Hydref. Aed ati yn y ddogfen i fynd i'r afael â'r angen i newid a sut y bydd defnyddio'r dechnoleg newydd ac ystod ehangach o wasanaethau uwch eu safon yn nes adref yn fodd i liniaru'r pwysau ar y sector acíwt.
- · Mae'r Adolygiad o Wasanaethau Acíwt wedi bod yn adolygu'r gwasanaethau Gofal Acíwt Eilaidd sy'n cael eu darparu yn y rhanbarth, a bwriedir cynnal digwyddiadau lleol ym mis Ionawr 2006 lle y bydd y cyhoedd a staff y GIG yn gallu gwyntyllu materion a chyflwyno sylwadau ynghylch sut i fynd ati i ddatblygu gwasanaethau yn y dyfodol.
- · Bydd y tîm prosiect yn gyfrifol wedyn am ddatblygu a chostio amryfal ddewisiadau at ddibenion ymgynghori â'r cyhoedd yn ystod y gwanwyn 2006. Bwriedir i'r gwelliannau i'r gwasanaethau ddod â manteision clinigol ac ariannol cynaliadwy i'r rhanbarth.
- · Yn unol â'r cyfeiriad strategol sy'n cael ei amlinellu yn y Cynllun Oes, ac yn unol hefyd â chyfeiriad cyffredinol yr adolygiad o Wasanaethau Acíwt Rhanbarthol, mae Sir Gaerfyrddin wedi datblygu cynllun adfer o dan arweiniad comisiynydd a fydd yn sicrhau'r gallu gofynnol o safbwynt darparu gwasanaethau, a hynny ar sail y modelau gofal gorau. Mae adolygiad o ysbytai cymunedol yn mynd rhagddo yn Sir Gaerfyrddin hefyd. Bydd yn argymell bod gwasanaethau Iechyd Cymunedol a Gofal Cymdeithasol yn cael eu had-drefnu a bod model gofal newydd yn cael ei ddatblygu a fydd yn seiliedig ar wasanaethau adsefydlu, gofal seibiant a mynd i'r afael ag oedi wrth drosglwyddo gofal.
- · Mae swyddfa ranbarthol y De a'r Dwyrain, ar y cyd â holl sefydliadau'r GIG yn yr ardal, yn cynorthwyo gydag adolygiadau o wasanaethau clinigol yng Ngwent. Rhagwelir y bydd canlyniadau'r adolygiadau hyn ar gael ym mis Ebrill 2006, a byddant yn helpu i fynd i'r afael â phroblemau sy'n bod ers tro.

3. Mae gallu sefydliadau y GIG i ragweld a dadansoddi eu canlyniadau’n fanwl gywir yn hanfodol os ydynt am lwyddo i reoli arian yn effeithiol, ac os yw Llywodraeth Cynulliad Cymru am lwyddo i'w monitro'n effeithiol. Rydym yn argymell bod yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn gweithio gydag

ymddiriedolaethau unigol y GIG a byrddau iechyd lleol unigol i sicrhau cysondeb yn y ffordd y maent yn paratoi eu rhagolygon fel bod modd eu cymharu ac fel bod arfer da’n cael ei rannu i'r holl sefydliadau.

Derbyn.

Mae pob Ymddiriedolaeth a Bwrdd Iechyd Lleol yn anfon datganiadau misol, cyson eu diwyg, am eu perfformiad ariannol (sy'n cynnwys eu rhagolygon) i Swyddfeydd Rhanbarthol y Cynulliad.

Mae'r amgylchiadau a'r rhagdybiaethau manwl a all effeithio ar ragolygon Byrddau Iechyd Lleol neu Ymddiriedolaethau unigol yn amrywio yn ôl yr amgylchiadau yn lleol. Mae Swyddfeydd Rhanbarthol y Cynulliad yn cydweithio'n agos iawn â'u Hymddiriedolaethau lleol a'u Byrddau Iechyd Lleol i herio'r rhagolygon y maent yn eu rhagdybio. Lle bo modd, mae pob sefydliad yn y GIG yn cael gwybod am yr holl ragdybiaethau cyson a'r holl arferion da y gellir eu rhannu, a hynny drwy lythyrau rheolaidd oddi wrth y Rhanbarthau ynghylch monitro datganiadau, drwy lythyrau sy'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am faterion technegol, a thrwy gylchlythyrau Iechyd Cymru.

Mae Llywodraeth y Cynulliad wrthi ar hyn o bryd yn cydweithio â holl sefydliadau'r GIG drwy is-grwpiau technegol er mwyn adolygu'r canllawiau hyn ac er mwyn mabwysiadu'r arferion gorau a welir yn genedlaethol (e.e. y canllawiau sy'n cael eu cyhoeddi ar hyn o bryd gan y Gymdeithas Rheolaeth Ariannol ym maes Iechyd ynghylch sut i baratoi rhagolygon). Bydd y dull hwn o weithredu yn cael ei fireinio ymhellach mewn canllawiau manwl ar fonitro a fydd yn cael eu cyhoeddi ym mis Ebrill 2006.

4. Y cerdyn sgorio cytbwys yw'r ffordd orau o asesu perfformiad sefydliadau y GIG yn gyson ac yn dryloyw ar draws Cymru, o feincnodi sefydliadau gyda chyrff cyfatebol ac i leihau’r baich o gynhyrchu gwybodaeth ar gyfer sefydliadau archwilio eraill. Rydym yn argymell bod y cerdyn sgorio cytbwys yn cael ei gwblhau gan yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol er mwyn medru ei ehangu'n ddi-oed i holl gyrff y GIG, gan gynnwys Comisiwn Iechyd Cymru os yw hynny’n briodol, ynghyd â chanllawiau priodol ar gyfer ei ddefnyddio.

Derbyn

Mae'r Cerdyn Sgorio Cytbwys wedi'i roi ar waith yn llwyddiannus ym mhob Ymddiriedolaeth a Bwrdd Iechyd Lleol yng Nghymru, ac yn yr Ymddiriedolaeth Ambwilans. Mae tri cherdyn sgorio cenedlaethol wedi'u cyflwyno a'u rhoi ar waith ar gyfer Ymddiriedolaethau'r GIG, y Byrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaeth Ambiwlans Cymru. Mae pob sefydliad iechyd yn defnyddio'r cerdyn sgorio perthnasol wrth baratoi'r adroddiadau y maent yn eu hanfon at Lywodraeth Cynulliad Cymru. Caiff yr wybodaeth ar y cardiau sgorio chwarterol ei chyfuno er mwyn paratoi cerdyn sgorio cenedlaethol, fel y gwelir yn adroddiad 2004 / 2005. Caiff canllawiau eu cyhoeddi bob blwyddyn, a chânt eu diwygio yn unol â thargedau y cytunwyd arnynt ar gyfer y Fframwaith Strategol ac Ariannol.

Y Cyfarwyddwr Perfformiad a Gweithrediadau sy'n gyfrifol am ddatblygu cerdyn sgorio cytbwys i'w

ddefnyddio gan Gomisiwn Iechyd Cymru, ac mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo ar hyn o bryd. Mae Comisiwn Iechyd Cymru yn defnyddio cerdyn sgorio cytbwys ar hyn o bryd i roi adroddiad am ei berfformiad ef o'i gymharu â'r targedau yn y Fframwaith Gwasanaeth a Chyllid blynyddol. Mae Bwrdd Comisiwn Iechyd Cymru a'r Gyfarwyddiaeth Perfformiad a Gweithrediadau yn cael cerdyn sgorio chwarterol i'w helpu i fonitro a rheoli perfformiad. Bydd y cerdyn sgorio yn cael ei ddatblygu ymhellach er mwyn cynnwys ystod ehangach o ffactorau sy'n hanfodol i lwyddiant wrth ddarparu gwasanaethau.

5. Bydd y newidiadau sydd ar y gweill o ganlyniad i Adroddiad Wanless yn cymryd cryn dipyn o amser i’w cyflawni a bydd angen cymryd camau arloesol, gan gynnwys creu partneriaethau â darparwyr gwasanaeth eraill, y cyhoedd, ac ad-drefnu gwasanaethau. Rydym yn argymell, unwaith y derbynnir y cynigion i ail-gyflunio, fod yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn paratoi amserlenni manwl ar gyfer gweithredu a monitro’r holl gamau sydd i’w cymryd fel ymateb i Adroddiad Wanless a’i bod yn eu dosbarthu'n eang.

Derbyn. Er bod llawer o'r gwaith a oedd yn deillio o adroddiad Wanless wedi'i gwblhau, ni welwyd cymaint o welliant â'r disgwyl mewn tri maes penodol - adolygu gwasanaethau iechyd meddwl, sicrhau bod yr egwyddor o gynnwys pobl wrth ddarparu gwasanaethau yn ymwreiddio, a'r prosiect i ailgynllunio'r gweithlu.

Y Cynllun Oes a'r papur cyfarwyddyd ategol ar ofal cymdeithasol, sy'n cael ei baratoi ar hyn o bryd, yw'r ymateb i adolygiad Wanless, ac wrth fonitro a gwerthuso, dylid canolbwyntio bellach ar roi'r cynlluniau hynny ar waith. Ym mis Mawrth 2006, bwriedir cyhoeddi dogfen a fydd, o bosibl, yn dwyn y teitl Cynllun Cyflawni, ac a fydd yn amlinellu'r ffordd ymlaen. Bydd yn cynnwys canlyniadau'r gwaith a wnaed ar ailgyflunio, a bydd yn gweithredu argymhelliad y Pwyllgor.